

Motion till riksdagen

1990/91:Ub23

av Jan Andersson m.fl. (s)

med anledning av prop. 1990/91:18 Ansvaret för skolan

I propositionen föreslås att för ledningen av utbildningen i skolorna skall finnas rektorer. Kommunerna skall själva få avgöra hur många rektorer de skall ha, med den begränsningen att rektors ansvarsområde inte får göras större än att rektor kan hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Som rektor skall bara den få anställas som genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

I propositionen i övrigt ges de kommunala skolhuvudmännen en omfattande frihet att organisera sitt offentliga skolväsende utifrån sina egna förutsättningar. Det är bra. Därför är det något svårt att förstå att inte de för verksamheten ansvariga huvudmännen själva kan få ansvaret att utforma den ledningsorganisation som har att uppfylla de av regering och riksdag fastställda målen.

Som motiv för att bibehålla en reglering beträffande skolans ledning anges i propositionen statsmakernas ansvar för utbildningens kvalitet och likvärdighet samt att rättssäkerhetsaspekter tillgodoses. Som ett tungt skäl anges att den ansvarige skolledaren kommer att få en avgörande roll beträffande utbildningens genomförande och att det därför behövs en ledning som har insikt i vad lärargärningen innebär. Ett annat skäl är att någon behöver svara för beslut i vissa frågor som för de enskilda eleverna är av mer ingripande natur.

I många kommuner pågår i dag ett omfattande förändringsarbete. Nämnd- och ledningsorganisationer förändras i syfte att utöka demokratin och effektivisera verksamheterna. Det är viktigt att kommunerna ges stor frihet i detta sitt förändringsarbete. Vissa kommuner har t.ex. valt att slopa skolstyrelsen för att i stället lägga ansvaret för skolverksamheten på lokala områdesnämnder. Syftet med sådana förändringar är givetvis inte att inte uppfylla de centralt fastställda målen för skolan utan snarare att bredda och fördjupa demokratin.

På samma sätt skulle man ge kommunerna rätt att utforma ledningsorganisationen för skolan utifrån de lokala förutsättningarna i stället för att sätta upp hinder för nytänkande. Redan i dag finns skolor där föräldrarna i kooperativ form har ansvaret för ledningen på en skola. Det är inte bara möjligt utan också troligt att det i framtiden uppstår lösningar där elever får vara med och ta ett ansvar för sin skolas ledning. Statsmakterna bör helst uppmuntra sådana lösningar och allra minst lägga hinder i vägen.

I de fall kommuner skulle komma att välja annan ansvarig för ledningsorganisationen än rektor skulle med all säkerhet inte utbildningens genomförande lida skada av den anledningen. Däremot väger det andra skälet i propositionen tyngre, nämligen att rättssäkerheten kräver att beslut av ingripande karaktär som berör enskild elev läggs på en rimlig nivå och det framstår klart vem som ska fatta besluten och därmed ansvara för dem. Att lägga detta ansvar på en person med benämningen rektor torde emellertid inte vara nödvändigt. Det borde räcka med att statsmakterna gav detta ansvar till den platschef som finns på respektive skola.

Det är viktigt att regering och riksdag genom tydliga mål upprätthåller en likvärdig skola med hög kvalitet. Det är lika viktigt att kommunerna ges stor frihet att uppfylla dessa mål.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kommunernas frihet att själva bestämma sin ledningsorganisation över skolan.

Stockholm den 25 oktober 1990

Jan Andersson (s)

Anneli Hulthén (s)

Roland Sundgren (s)

Marianne Carlström (s)

Anita Jönsson (s)